

Rapport eierskapskontroll for eierstyring og samfunnsansvar

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

20.02.2023

Saknr

01/23

Saksbehandler Ragnhild Aashaug**Arkivkode** FE-037, TI-&58**Arkivsaknr** 23/106 - 2**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget legger rapport fra eierskapskontroll fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. utarbeide en rutine slik at selskapene kan rapportere om sitt samfunnsansvar og bærekraft som del av den årlige rapporteringen.
 - b. utarbeide en rutine slik at årsregnskap og årsberetning fra selskapene legges fram for kommunestyret til orientering.
2. Kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 1. februar 2024

Vedlegg

BDO - Eierskapskontroll Tynset kommune (endelig)

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte i sak 30/22 en eierskapskontroll fra kommunens revisor. Formålet med kontrollen har vært å undersøke om:

- utvalgte selskaper og samarbeid oppfyller krav til samfunnsansvar og bærekraft
- gjennomføring av politiske avklaringer før selskapsmøter
- oppfyllelse av kommunens eierstrategi
- om selskapene og samarbeidene oppfyller tjenesteformålet

Eierskapskontrollen er avgrenset til selskapene IKT Fjellregionen IKS (FARTT), Fjellregionen Interkommunale Avfallsselskap (FIAS) og Meskano AS.

Eierskapskontrollen er gjennomført i samsvar med revisjonsstandarden RSK 002 – Standard for eierskapskontroll. Som metode er det brukt intervjuer og styrende dokumenter fra kommunen og selskapene som er valgt ut for kontroll. Interjuvene er avholdt av kommunedirektør og ordfører samt daglig leder ved hvert av selskapene. Deltakerne ble gjort kjent med tema og spørsmål i forkant av intervjuet, og referatene er oversendt i etterkant av intervjuet for verifisering. Hvert punkt har blitt vurdert opp mot revisjonskriterier som er beskrevet for hvert enkelt punkt. Det er i hovedsak punkter fra KS sin eierstrategi (punkt 6, 7, 8 og 19) og kommunens eierskapsmelding for de utvalgte områdene.

Revisors konklusjoner og anbefalinger ut fra formålet

Når det gjelder **samfunn og bærekraft** så blir kommunen orientert om selskapenes tilstand og samfunnsansvar i eiermøtene, samt at årsrapportene inneholder rapportering på området.

Det er pekt på to forbedringsområder:

- Kommunestyret blir ikke orientert om selskapenes årsregnskap og årsberetninger.
- Generelt mangler selskapene rutiner for systematisk rapportering om samfunnsansvar og bærekraft. Selskapene arbeider likevel med dette på ulike måter.

Når det gjelder **politiske avklaringer** så avklarer ikke kommunens valgte representanter i selskaper og samarbeid med kommunestyret om viktige saker forut forut for behandlingen i generalforsamling/representantskap.

Kommunen har imidlertid god innsikt i utviklingen av viktige og prinsipielle saker i selskapene gjennom eiermøtene.

Eierstrategi er definert som kommunenes utøvelse av eierstyring. Kommunen utøver sin eierstyring av selskapene i eiermøter, men det er ikke fast rutine for gjennomføring av årlige eiermøter.

Selskapene utøver sin virksomhet innenfor **tjenesteformålet**.

Ut fra dette foreslår revisor følgende forslag til tiltak:

1. Selskapenes bør rapportere om sitt samfunnsansvar og bærekraft som del av den årlige rapporteringen.
2. Årsregnskap og årsberetning fra selskapene bør legges fram for kommunestyret til orientering.

Vurdering

Eierskapskontrollen svarer godt ut hver enkelt problemstilling når man ser det opp mot revisjonskriteriene. Rapporten er skrevet i et lettfattelig språk, og med tydelige henvisninger.

Samfunn og bærekraft

Revisor konkluderer med at kommunen blir orientert om selskapenes tilstand og samfunnsansvar i eiermøtene, og årsrapportene inneholder også rapportering på området. Kommunestyret blir imidlertid ikke orientert om selskapenes årsregnskap og årsberetninger. Generelt mangler selskapene rutiner for systematisk rapportering om samfunnsansvar og bærekraft, men selskapene arbeider likevel med dette på ulike måter.

I eierskapsmeldingen til Tynset kommune står dette oppført som samfunnsansvar (s. 17, under kapittel 2.3. <https://www.tynset.kommune.no/tjenester/okonomi-skatt-og-gebyrer/eierskapsmelding/>):

- Selskapet skal være bevisst sitt samfunnsansvar
- Selskapene bør rapportere etter prinsippet om bærekraftig utvikling, det vil si å integrere økonomisk, miljømessig og sosial rapportering
- Det bør utarbeides etiske retningslinjer for selskapsdriften
- Eierne skal likebehandles

Å rapportere på samfunnsansvar og bærekraft et komplekst når det gjelder økonomisk, miljømessig og sosial rapportering. Den 10.november 2022 ble EUs bærekraftsdirektiv (CSRD) vedtatt av EU-parlamentet. Det er forventet at det vil medføre krav om rapportering for risiko og påvirkning på miljø og samfunn. Dette må en forholde seg til når kravene blir gjeldende kommer, men kommunen har valgt å ha en offensiv holdning til dette punktet. Kommunestyret bør derfor tydeliggjøre hva de forventer av de selskapene de har eierskap i når det gjelder dette spørsmålet og utarbeide en rutine på hvordan det kan gjøres. I kulepunktet om rapportering i eierskapsmeldingen, så står det at selskapene bør rapportere. Det er derfor noe uklart om hva som forventes av det enkelte selskap. Sekretariatet anbefaler at punktet tydeliggjøres i rulleringen av eierskapsmeldingen.

Politiske avklaringer

Kommunens valgte representanter i selskaper og samarbeid avklarer ikke med kommunestyret viktige saker forut for behandling i generalforsamling/representantskap. Kommunen har imidlertid god innsikt i utviklingen av viktige og prinsipielle saker i selskapene gjennom eiermøtene.

Problemstillingen er i hvilken grad valgte representanter i selskaper og samarbeid avklarer med eierne (kommunestyret) viktige saker forut for behandling i generalforsamling/representantskap. Sekretariatet vurderer anbefalingene som forsiktige siden kommunens valgte representanter ikke avklarer med kommunestyret i viktige saker forut for behandling i generalforsamling/representantskap. Selv om viktige og prinsipielle saker diskuteres i

eiermøter, så bør denne informasjonen forankres i kommunestyret. Det bør derfor vurderes om kommunestyret skal bruke noe mer tid på å gjennomgå og diskutere kommunens eierskap sett opp anbefalingen i denne rapporten.

Eierstrategi

Kommunen utøver sin eierstyring av selskapene i eiermøter, men det er ikke en fast rutine for gjennomføring av årlige eiermøter.

Sekretariatet mener at dette er en litt upresis formulering av revisor. Eiermøtene er et uformelt organ som er egnet for spørsmål og diskusjon om selskapets drift. Kommunens reelle eierstyring utøves gjennom generalforsamlinger og representantskap, mens i eiermøtene er det uforpliktende diskusjoner. Dette må ikke forveksles. Eiermøter er en viktig arena for informasjon og for å diskutere strategi mellom eierne og selskapet, og sekretariatet er enig i at eiermøter bør være en fast del av årshjulet i selskapene.

Tjenesteformålet

Revisor konkluderer med at selskapene utøver sin virksomhet innenfor tjenesteformålet, noe som støttes av sekretariatet.

Konklusjon

God oppfølging av eierskapene er den viktigste forutsetningen for at kommunestyret kan utnytte handlingsrommet som eier. Det gir folkevalgt kontroll med selskapene, i tillegg blir den demokratiske styringen av kommunale tjenester som er satt ut i selskaper styrket. Revisor har i rapporten pekt på to forbedringstiltak i eierstyringen. Sekretariatet mener tiltakene vil bidra til at kommunestyret får et sterkere grep om eierstyringen i Tynset kommune.

Sekretariatet har videreført revisors anbefalinger i forslaget til vedtak og anbefaler at rapporten med forslag til vedtak blir lagt fram for kommunestyret.